

Evelina Englund, evelina.englund@dom.se

Nya förordnandelistor fr.o.m. 2024-09-02

Bakgrund

Linköpings, Norrköpings och Nyköpings tingsrätter mottog den 21 december 2023 en hemställan från Östergötlands Försvvararkollegium om att ändra principerna för fördelning av uppdrag till rättsliga biträden (se bilaga 1).

Linköpings och Norrköpings tingsrätter beslutade att skicka kollegiets förslag på remiss till samtliga advokater/jurister på tingsrätternas befintliga förordnandelistor (se bilaga 2).

Därutöver har polisen och åklagarkamrarna i Linköping och Norrköping getts tillfälle till yttrande.

Remissvaren

Av de rättsliga biträden som yttrat sig har en majoritet tillstyrkt kollegiets förslag. Många har anfört att det nuvarande systemet, där det för uppförande på listorna är tillräckligt med ett mottagningskontor inom domkretsen, i praktiken innebär att det rättsliga biträdet vid förhör inte närvarar på plats utan per telefon eller videolänk, eller att förhöret försenas, eller att den förordnade begär substitution.

Polis och åklagare beskriver samma problem och har tillagt att långa avstånd kan leda till att förhör fördröjs och att frihetsberövanden förlängs omotiverat länge.

Av de rättsliga biträden som motsatt sig kollegiets förslag har de flesta anfört att det inte finns några problem med det nuvarande systemet och att förslaget står i strid med JK:s beslut den 23 november 2022, dnr 2022/887. Andra har framhållit att det inom det nuvarande systemet finns möjligheter att avföra personer från listorna.

Beslut att införa nya förordnandelistor

Linköpings och Norrköpings tingsrätter har beslutat att förändra förordnandelistorna i enlighet med kollegiets förslag, med den skillnaden att tiomilsradien beräknas fågelvägen och inte "bilvägen".

Förändringarna innebär sammanfattningsvis följande.

- Advokatens/juristens verksamhetsort¹ blir utgångspunkt för förordnanden som sker enligt listorna.

---

¹ Med verksamhetsort avses den adress som advokat eller biträdande jurist har angett som besöksadress på sin personliga sida i Advokatsamfundets matrikel (primärkontor). Den som

- Den enskilde får ett rättsligt biträde som har sin verksamhetsort där den enskilde bor.
- Alla advokater/jurister som har sin verksamhetsort inom tio mil (fågelvägen) från respektive tingsrätt har möjlighet att vara med på förordnandelistorna.

Skälen för beslutet

Tingsrätterna har ansvar för att misstänkta, tilltalade, målsägande, barn och andra aktörer får kvalificerad juridisk hjälp av en särskilt utsedd advokat eller annan jurist som kan närvara personligen vid exempelvis polisförhör, sammanträden och huvudförhandlingar. Frågan är särskilt viktig att bevaka eftersom den enskilde normalt inte har kunskap om sina rättigheter i dessa avseenden.

Domare och annan personal vid Linköpings och Norrköpings tingsrätter kan vittna om att advokater/jurister som finns på befintliga listor men som har sin verksamhetsort utanför domkretsen, ofta begär substitution eller närvaro per länk.

Tingsrätterna har redan idag möjlighet att avföra personer från förordnandelistorna som av olika skäl inte är lämpliga. Ett beslut att avföra någon från en lista är dock ingripande för den advokat/jurist som berörs och beslutet är inte överklagbart. För att systemet ska vara rättssäkert och lätt att tillämpa krävs i stället en förändring av de grundläggande principerna för fördelning av uppdrag. Kollegiets förslag innebär att närhetsprincipen får större genomslag. Förslaget leder dessutom till ökad förutsebarhet.

Kollegiets förslag innebär också en utvidgning av den bortre gränsen för listorna till en tiomilsradie från respektive tingsrätt. Linköpings och Norrköpings tingsrätter ser inga problem med en sådan utvidgning. Vad gäller beräkningen av tiomilsradien finns dock, såvitt känt, inga uttalanden i förarbeten eller praxis. De flesta tingsrätterna tycks tillämpa fågelvägen som beräkningsmodell. Den modellen innebär att tiomilsradien blir något större. Linköpings och Norrköpings tingsrätter beslutar därför att fågelvägen och inte "bilvägen" ska gälla för avståndsberäkningen.

Övergången från gamla till nya listor

De advokater/jurister som finns på befintliga listor kommer att flyttas över till de nya listorna utifrån den verksamhetsort som finns registrerad i Advokatsamfundets matrikel. Jurister som inte finns med i matrikeln och vars verksamhetsort är oklar, kommer att ges tillfälle till yttrande.

De nya listorna kommer att tillämpas **fr.o.m. den 2 september 2024**.

Evelina Englund, lagman

---

inte finns med i matrikeln får själv på annat sätt visa att verksamhetsorten finns inom tiomilsgränsen.